

**VLAAMS VERBOND VAN HET KATHOLIEK
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Guimardstraat 1 - 1040 BRUSSEL

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

KUNSTINITIATIE

**ETALAGE EN STANDENDECORATIE
PUBLICITEITSGRAFIEK**

Derde graad BSO

Brussel -Licap - D/1992/0279/034A - september 1992

INHOUD

1	BEGINSITUATIE	3
2	ALGEMENE DOELSTELLINGEN	3
3	LEERPLANDOELSTELLINGEN	3
4	LEERINHOUDEN	3
5	METHODOLOGISCHE WENKEN	4

1 BEGINSITUATIE

De leerlingen vormen geen homogene klasgroep. Sommigen hebben in de 2de graad een BSO-studierichting al dan niet met kunst karakter gevolgd. Anderen komen uit een andere onderwijsvorm, bijvoorbeeld uit KSO-studierichtingen. Hun vooropleiding naar het vak 'Kunstinitiatie' toe zal sterk verschillen. Een deel van de leerlingen kan 'Kunstgeschiedenis' en 'Kunstinitiatie' gekregen hebben, anderen enkel 'Kunstinitiatie' of zelfs geen van beide vakken. Daarom dient de leraar rekening te houden met de verschillen binnen de groep qua esthetisch aanvoelen, historisch inzicht, verworven kennis en vakterminologie.

2 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

- Belangstelling wekken voor de kunst en het kunstgebeuren, en bovendien de behoefte om met kunst om te gaan verder doen groeien.
- De leerlingen tot een volledige persoonlijkheid laten uitgroeien door het ontwikkelen van hun gevoels- en belevingswereld in verband met kunstbenadering.
- Het gevoel en de beleving in verband met kunst leren verwoorden en komen tot een nauwkeurige begripsvorming in verband met het kunstbeschouwen.
- Ontwikkelen van een attitude waarbij objectieve analyse primeert op vooringenomenheid of vooroordelen.
- Via de leerinhouden van en de opgedane ervaringen in de lessen 'Kunstinitiatie' het persoonlijk creativiteitsvermogen verder ontwikkelen.

3 LEERPLANDOELSTELLINGEN

- Vertrekkend vanuit de waarneming geleidelijk - over de twee leerjaren - een inzicht verwerven in de chronologie en de stijlevolutie van de kunst.
- Een methode gebruiken om een kunstwerk te analyseren.
- Via analyse komen tot een stijl- en kwaliteitsbepaling van een kunstwerk.
- De verbanden, tegenstellingen of gelijkenissen van verschillende kunstwerken beschrijven via vergelijkende studie.
- Vanuit de ervaringen opgedaan in de lessen 'Kunstinitiatie' en vanuit de leerinhouden een reflecterende houding ontwikkelen ten opzichte van het eigen beeldend bezig zijn.
- Vanuit de lessen 'Kunstinitiatie' blijvend gesensibiliseerd worden voor kunst en cultuur in het algemeen, culturele actualiteit, creatieve uitingen en eigen atelierwerk in het bijzonder.

4 LEERINHOUDEN

4.1 Invulling van de kunsthistorische periodes vertrekkend vanuit de gekende geschiedkundige tijdslijn.

4.2 Onderzoek van een aantal thema's die binnen de tijdslijn gesitueerd worden.

4.3 Componenten van de beeldtaal (waar het past en naargelang van het thema).

4.3.1 ARCHITECTUUR

- Functie
- Materiaal
- Constructie en bouwprincipe
- Grondplan (langsbouw - centraalbouw)
- Doorsnede (lengte- en dwarsdoorsnede)
- Opstand
- Interieur (verhouding - ruimtewerking - kleur - lichtwerking - versiering ...)
- Exterieur (massa - kleur - lichtwerking - versiering)
- Inplanting en relatie tot de omgeving
- ...

4.3.2 *BEELDHOUKUNST*

- Functie
- Iconografie (thema - inhoud - symboliek)
- Materiaal en techniek en hun relatie tot de vorm
- Grootte (kolossaal - levensgroot - klein)
- Vrijstaande sculptuur - reliëf - bouwsculptuur
- Vorm (organisch/niet-organisch - ruimte innemend/ruimte omschrijvend - realistische - geïdealiseerde - expressieve - abstracte)
- Oppervlaktebehandeling (textuur - factuur)
- Kleur
- Beweging
- ...

4.3.3 *SCHILDERKUNST*

- Functie
- Iconografie (thema - inhoud - symboliek)
- Materiaal en techniek
- Vorm (organische/geometrische - vormopbouw van lineair tot plastisch - realistische - geïdealiseerde - expressieve - abstracte)
- Oppervlaktebehandeling (textuur - factuur - picturaliteit)
- Compositie (symmetrie/asymmetrie - statisch/dynamisch - richtingslijnen - verhoudingen - beeldbegrenzing - ruimte - indeling ...)
- Ruimterwerking (lineaire, kleur- en sferische perspectief - planwerking - volume)
- Kleur (kleurenindeling - kleurenharmonie - kleur als compositie-element - kleurexpressie - kleurbeperving - kleurensymboliek)
- Licht (kleur en licht - clair-obscur - licht en schaduw)

4.4 Methoden van kunstwerkenanalyse.

4.5 Methoden van vergelijkende kunstwerkenanalyse.

4.6 Stijlkenmerken.

4.7 Normering in verband met vorm - techniek - compositie ...

4.8 Keuzethema's.

Het bloemstuk - Beweging - Het portret - Zelfportret - Compositieschema's - Materiaal en techniek in de schilderkunst en/of beeldhouwkunst in relatie tot vorm en inhoud - Het klassieke schoonheidsideaal (bouw - beeldhouwkunst - schilderkunst) - Ruimterwerking (bouw - beeldhouwkunst - schilderkunst) - Het genretafeel - Realisme - Toegepaste kunst (in relatie tot de gevolgde studierichting) - Van reliëf tot rondsculptuur - Een religieus thema - Analyse van een gebouw (hedendaagse woning - functie - structuur - decoratie ...) - Beeldcomponenten als inhoud van een kunstwerk - Het stilleven - Kleur en licht - Mythologie, allegorie en bijbelse tafereel - Collage en assemblage - Expressiviteit (vorm - compositie - kleur) - Functionalisme ; decoratie - Canon, maatverhoudingen - Moeder en kind - Naakt - Landschap - Abstractie ...

5 METHODOLOGISCHE WENKEN

- Naast vakkennis en pedagogische onderlegdheid zijn geestdrift en overtuiging van de leraar onmisbare kwaliteiten om het vooropgezette doel te bereiken. Het bezielende woord werkt, zeker in dit vak, stimulerend.
- De aangebrachte thema's zijn voorbeelden die niet systematisch behandeld worden. Daar waar mogelijk kunnen zij kaderen in het atelierwerk. Andere thema's aansluitend bij de actualiteit of een project zijn aangewezen. Gezien het ook de bedoeling is een inzicht te verwerven in de chronologie en de stijlevolutie van de kunst, dienen per thema verschillende kunstperiodes aan bod te komen waardoor tegenstellingen, gelijkenissen en verbanden duidelijk worden.

- Aan de basis van elke les ligt de waarneming. Het leerproces geschiedt altijd aan de hand van representatief en kwalitatief beeldmateriaal.
- Het vak moet de leerling in zijn totaliteit vormen. Niet alleen zijn cognitieve maar ook zijn sensitieve, affectieve, verbale en wanneer mogelijk zijn psycho-motorische vermogens dienen ontwikkeld te worden.
- Binnen het BSO moeten de leerlingen niet overstelpt worden met encyclopedische kennis.
- Via het representatief voorbeeld zullen de leerlingen zoveel mogelijk zelf ontdekken, analyseren en verwoorden.
- Herhaling door middel van een variante in het beeldmateriaal, als vorm van inoefenen is noodzakelijk voor BSO-leerlingen. Op deze manier bereiken zij beter het vooropgestelde doel.
- BSO-leerlingen zijn beperkt qua uithoudingsvermogen; daarom zal de leraar het evenwicht zoeken tussen de noodzakelijke herhaling en voldoende afwisseling bij het aanbieden van de leerstof.
- Didactische hulpmiddelen zijn onmisbaar; een werkschrift als notitiemiddel en een zelfgemaakte tijdsband, les na les aangevuld ook met beeldmateriaal kan over de twee leerjaren van de 3de graad gebruikt worden.
- Om de lessen op een pedagogisch verantwoorde manier te kunnen geven moet de leraar beschikken over een eigen lokaal waarin - naast de normale inrichting - de volgende uitrusting absoluut noodzakelijk is: diap projector met scherm en aangepaste verduistering, illustratie- en klas materiaal, video-apparatuur, episcoop en/of overheadprojector, een tweede diap projector met scherm en een bibliotheek zijn hoogst wenselijk.